

Романенко Євген Олександрович

доктор наук з державного управління, професор, проректор,

Заслужений юрист України

Міжрегіональна академія управління персоналом

м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0003-2285-0543

Щокін Ростислав Георгійович

доктор юридичних наук, доцент,

Заслужений працівник фізкультури та спорту України,

Президент

Міжрегіональна академія управління персоналом

м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-0836-8315

Дацій Олександр Іванович

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи

Міжрегіональна академія управління персоналом

м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-743-3264

Радкевич Валентина Олександрівна

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік)

Національної академії педагогічних наук України, директор

Інститут професійно-технічної освіти

Національної академії педагогічних наук України,

Заслужений працівник освіти України

м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-9233-5718

Бородієнко Олександра Володимирівна

доктор педагогічних наук, доцент, член-кореспондент

Національної академії педагогічних наук України,

завідувач лабораторії зарубіжних систем

професійної освіти і навчання

Інститут професійно-технічної освіти

Національної академії педагогічних наук України

м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0001-9133-0344

Короткова Ліна Ігорівна
кандидат педагогічних наук, директор
Державний навчальний заклад
«Запорізьке вище професійне училище моди і стилю»
м. Запоріжжя, Україна
ORCID: 0000-0002-6635-2063

Мірошніченко Олексій Валентинович
кандидат економічних наук, Заслужений економіст України,
виконавчий Віце-президент Конфедерації роботодавців України,
Президент
Інститут професійних кваліфікацій
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-7184-9560

Колишко Родіон Анатолійович
кандидат юридичних наук, директор
Інститут професійних кваліфікацій
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-3981-3888

Придуманов Сергій Олексійович
кандидат фізико-математичних наук, доцент,
Віце-Президент
Інститут професійних кваліфікацій
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-2628-4788

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПІДГОТОВКИ КАДРІВ

Трансформаційні процеси, пов'язані з європейською інтеграцією, позитивні результати реформ, підвищення конкурентоспроможності економіки передбачають створення відповідної національної системи професійної освіти та підготовки кадрів. Проблемою, яка потребує розв'язання, є суттєве зниження обсягів підготовки кваліфікованих

кадрів та погіршення якості професійної освіти; зменшення загальних обсягів фінансування професійної освіти та відсутність інвестицій у програми розвитку; централізована та бюрократизована система управління професійною освітою; застаріла матеріально-технічна база закладів професійної освіти; невідповідність змісту освіти та методики викладання вимогам сучасного ринку праці та потребам особистості [1].

У останні десятиліття в багатьох країнах світу відбуваються суттєві інституціональні зміни в тих сферах, які раніше завжди перебували в державній власності і в рамках державного управління. Зокрема, це стосується електроенергетики, автомобільного та залізничного транспортів, комунального господарства, портів, аеропортів, магістральних трубопроводів, а також об'єктів соціальної інфраструктури. Уряди надають в довго- та середньострокове користування приватним компаніям об'єкти цих галузей, залишаючи за собою право регулювання і контролю за їхньою діяльністю.

Відмінною характеристикою публічно-приватного партнерства є те, що воно формується для досягнення як соціально важливих, так і економічно вигідних цілей. Система партнерських відносин між державним і приватним сектором є одним з основних елементів теорії змішаної економіки.

Згідно з ліберальною концепцією, економічний ефект партнерства державного і приватного секторів полягає в тому, що суспільство отримує більш якісні товари та вищий рівень обслуговування при скороченні витрат.

Одним із напрямів вирішення вказаних проблем є використання визнаного у закордонній практиці механізму державно-приватного партнерства (ДПП). Використання даного механізму зможе дозволити закладам професійної освіти вийти із кризи, яка триває останні роки та активізувати партнерські відносини між бізнесом і державою. Окрім того, застосування механізму ДПП дозволить ЗПО ефективно управляти власним майном, залучити додаткові фінансові ресурси, підвищити якість викладання. Незважаючи на визначення важливості та необхідності використання механізму державно-приватного партнерства, його впровадження в практику іде не так швидко як би хотілося. Окрім того, слід констатувати відсутність наявної адекватної теоретичної бази щодо процесів організації партнерських відносин держави, закладів освіти, бізнес-структур та інститутів громадянського суспільства.

Термін «public-private partnership» з'явився в США спочатку у зв'язку з упровадженням спільного фінансування освітніх програм з державного та приватного секторів, а згодом, у 1950-х рр., — для такого ж фінансування комунальних послуг. Проте більш широкого контексту цей термін

набуває в 1960-х рр. для позначення співпраці партнерів із державного і приватного секторів у процесі оновлення міст, розвитку інфраструктури територій та надання соціальних послуг. Термін «державно-приватне партнерство» являє собою модифікацію розповсюдженого у світі поняття «public-private partnership», що в дослівному перекладі означає «партнерство публічної влади та приватного сектору». Найбільш близьким до відображення змісту концепції уявляється поняття «публічно-приватне партнерство», до того ж воно найбільш точно відтворює й сутність відносин, оскільки в якості публічного партнера в закордонній практиці часто виступають не лише органи державної влади, але й органи місцевого самоврядування, потужні громадські організації та благодійні фонди. Але в Україні широко розповсюджений термін «державне приватне партнерство» і це пов'язано з тим, що саме держава стала ініціатором появи такого виду партнерства та створила необхідне законодавче підґрунтя. Але нині в умовах розвитку органів місцевого самоврядування та їх активного впливу на життя держави, як активного суб'єкту, на наш погляд, коректним було би використання терміну «публічно-приватне партнерство». Публічно-приватне партнерство є формою співпраці між органами публічної влади та приватним сектором. Проте у працях українських і російських науковців та нормативних законодавчих документах затверджено поняття саме державно-приватне партнерство як таке, що більш однозначно сприймається нашою громадськістю.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державно-приватне партнерство», державно-приватне партнерство — це «співробітництво між державою Україна, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами — підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому Законом та іншими законодавчими актами, та відповідає ознакам державно-приватного партнерства, визначеним цим Законом» [2]. До ознак державно-приватного партнерства відносять: забезпечення вищих техніко-економічних показників ефективності діяльності; довготривалість відносин (від 5 до 50 років); передачу приватному партнеру частини ризиків; внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства із легальних джерел. Крім того, до ключових ознак державно-приватного партнерства прийнято відносити конкурентний спосіб відбору та фільтрації партнерів, а успіх реалізації проекту за технологіями державно-приватного партнерства залежить від прозорості проведеного конкурсу, оскільки тільки такий спосіб забезпечує вибір найбільш економічно вигідного проекту та надійного партнера.

Перелік розглянутих механізмів співпраці між державою, приватним бізнесом та освітою не є вичерпним, можуть існувати й інші види взаємодії. В той же час пропонувані механізми державно-приватного партнерства в сфері освіти виходили за інституційні рамки Закону, тому що сфера освіти була відсутня взагалі, незважаючи на наявність інших складових соціальної сфери — охорони здоров'я, культури і спорту. Тому в листопаді 2015 р. частину першу статті 4 Закону було доповнено абзацом шістнадцятим в яку було включено освітні послуги.

Зараз для забезпечення високої якості професійної підготовки кадрів, залучення додаткових ресурсів для розвитку професійної освіти та її орієнтації на сучасні технічні й технологічні умови сторони можуть розвивати співробітництво з наступних основних напрямів:

- підготовка пропозицій щодо реформування системи професійної освіти та створення професійних та освітніх стандартів;
- надання консультативної допомоги з питань, що мають спільний інтерес;
- участь у спільних заходах: конкурсах, виставках, конференціях, круглих столах тощо;
- розробка механізмів забезпечення випускників професійно-технічних і вищих навчальних закладів робочими місцями на підприємствах;
- розробка пропозицій щодо сумісного надання випускникам професійних кваліфікацій роботодавцями і навчальними закладами;
- закріплення великих організацій за професійно-технічними і вищими навчальними закладами для надання шефської допомоги;
- забезпечення практичної підготовки учнів професійно-технічних, студентів вищих навчальних закладів та стажування викладачів професійно-теоретичної підготовки, майстрів виробничого навчання на базових підприємствах;
- запровадження виплати підприємствами та організаціями галузевих, іменних стипендій кращим учням, студентам професійно-технічних і вищих навчальних закладів;
- надання підприємствами та організаціями допомоги в утриманні та розвитку матеріально-технічної бази професійно-технічних і вищих навчальних закладів;
- запровадження підприємствами та організаціями матеріального і морального стимулювання викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання професійно-технічних і вищих навчальних закладів;
- взаємне поширення інформації з питань, що стосуються розвитку професійної освіти і підготовки кадрів для будівництва,

рекламування та популяризація в засобах масової інформації, своїх web-ресурсах.

12 червня 2019р. Кабінет міністрів України схвалив Концепцію реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року. Метою Концепції є проведення реформи професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечить виконання таких трьох базових завдань де одне з них це — розвиток державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, що передбачає участь усіх заінтересованих сторін, у тому числі роботодавців, у:

- формуванні державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти на всіх рівнях;
- розробленні професійних стандартів, стандартів освіти і освітніх програм;
- формуванні Національної системи кваліфікацій та вдосконаленні Національної рамки кваліфікацій;
- впровадженні і поширенні дуальної форми здобуття освіти;
- створенні сучасного освітнього середовища, зокрема у центрах професійної досконалості;
- проведенні системного моніторингу працевлаштування випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- формуванні державного і регіонального замовлення на підготовку кадрів на основі прогнозування потреб ринку праці у професійних кваліфікаціях;
- оцінюванні результатів навчання випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти [3].

Література

1. Романенко Е. А., Даций А. И., Мирошниченко А. В., Кольшко Р. А., Притоманов С. А., Щекин Р. Г. Реформирование на Украине системы профессионально-технического образования // «Innovative Processes Management in the Context of Education and Science Modernization»: Materials of the II International Scientific-Practical Conference. In two volumes. Volume I. — Munich, Germany: Regional Academy of Management, 2020. PP. 67–74.

2. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI.

3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року // Розпорядження Кабінету міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р.